

ฉากที่ 0 หลุม

มันมีหลุมกว้างใหญ่ ที่อยู่ๆ ก็โผล่พรุดขึ้นมา หลุมขนาดเกือบร้อยไร่ ที่ไม่มีใครรู้ว่าจริงไร มันลึกเท่าไร หรือมีอะไรอยู่ในนั้น พวกเขาบอกว่าเขาไม่ได้ขุดมันขึ้นมา แผ่นดินยวบยาบพวกเบียดทุดตัวลงเองในคืนหนึ่งที่พวกเขาหลับไหล ถ้าสถานที่นี้เป็นเครื่องมือของการบันทึกความทรงจำ เราก็เสียพื้นที่นั้นไปแล้วให้กับพลังเหนือธรรมชาติที่มองไม่เห็น ที่ชอบหลุมเรายืนอยู่ด้วยกัน มองเห็นมันเป็นพื้นที่ปิดทึบที่ไม่รู้ว่าเคยมีอะไรอยู่ที่นั่น ในความปกติธรรมดาของหลุม มีความแปลกประหลาดบางอย่าง จริงที่หลุมบ่อเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ทั่วไป แต่หลุมใหญ่ขนาดมหึมาแบบนี้มีทิศทางที่ผิดฝาผิดฝั่ง มันดูเหมือนกับว่ามีแรงผลักดันบางอย่างจากเบื้องล่างปะทุดันพื้นผิวที่กดทับมันให้ระเบิดออกมา มากกว่าที่จะเป็นการพร่องหายไปของมวลสารใต้พื้นดิน หลุมยักษ์ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเว้งว่างกว้างใหญ่ เราจะจำบางอย่างได้อย่างไรถ้าเราไม่เคยรู้ว่ามันมีอยู่ เธอบอกเราว่าเหตุผลที่เราพยายามจดจำสำคัญยิ่งกว่าความทรงจำ ในพื้นที่ของหลุมนี้ การจดจำคืออำนาจเหนือสิ่งอื่นที่ถูกแรงโน้มถ่วงกึ่งลึ้มให้ร่วงหล่นหายสาบสูญไป วิธีเดียวในการจดจำสิ่งร่วงหล่นเหล่านี้ก็คือการสร้างพวกเขาขึ้นมาใหม่ทั้งหมด ถ้ารูปถ่ายไม่ใช่สิ่งที่บันทึกอดีตแต่เป็นสารจากอนาคต เราจะสามารถปลุกร่างกายของคนตายขึ้นมาในปัจจุบันได้ไหม บทละครเปล่าที่เล่นโดยร่างล่องหนของผู้ร่วงหล่นที่ถูกลึ้ม โดยมีเว้งสูญญากาศเป็นฉากหลัง

ฉากที่ 34 ทหารที่สูญเสียความทรงจำ

เขาเดินอยู่แถวๆ นี้ประมาณ 10 ปีที่แล้ว หน้าตาเขามอมแมมด้วยโคลนเหมือนกับทหารที่ต้องพรางตัวในป่า ชุตทหารของเขาขาดรุ่งริ่งมีป้ายตราติดเต็มเสื้อ เขาเดินไปบดไปบดมาเหมือนกับว่าไม่ได้ตั้งใจจะเดินไปไหนจริงๆ เราไม่รู้ว่าเขาเคยเป็นทหารจริงๆ หรือเปล่า ตอนนั้นเขาดูเหมือนคนอายุประมาณ 50 ถ้าเขาเป็นทหารตอนอายุ 20 เขาก็คงเป็นกลุ่มที่ถูกส่งไปปราบพรรคคอมมิวนิสต์ เราสงสัยว่าเขาจำหรือยังว่าสงครามจบแล้วและเขาถูกทิ้งเหมือนเศษผ้าเก่าๆ เขาพูดอะไรกับตัวเองตลอดเวลา แล้วก็เดินไปเดินมา เหมือนกับกากของเวลาที่ตกร่องเล่นซ้ำๆ อยู่ที่เคย เราไม่รู้ว่าตอนนี้เขาอยู่ที่ไหน ยังมีชีวิตอยู่ไหม และเขาทำอะไรได้บ้างในสิบปีที่ผ่านมาที่เราไม่ได้เจอเขา เขาทำให้นึกถึงทหารอีกคน คนที่ไม่ได้สูญเสียความทรงจำ แต่ถูกบังคับให้ลึ้ม

ฉากที่ 25 time machine

เขาต้องตายถึงสองครั้งสองครา เพื่อพิสูจน์ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นไม่ใช่เรื่องบังเอิญ เหมือนกับว่าชีวิตเดียวของเราไม่เพียงพอ ที่จะพิสูจน์ว่าสิ่งที่เราจำได้เป็นเรื่องจริง

ฉากที่ 10 บุรุษที่ไม่มีเงาในตาขวา

บางคนก็คิดว่าเขาตายไปนานแล้ว แต่พวกมันสมคบคิด เอาศพของเขามาขยับ ให้ทุกคนเชื่อว่ายังมีเขาอยู่ จริงๆ แล้วเขาอาจจะไม่มีวันตาย ร่างกายของเขาได้ถูกแบ่งออกไปหลายพันหลายหมื่นร่าง เขาอยู่ในทุกที่ เหนือทุ่งนา อยู่บนท้องฟ้า อยู่ในโรงหนัง ยายเรวดีขึ้นกลางดึกคืนหนึ่ง แล้วบอกว่าเขามาทำงานที่ไซท์ก่อสร้างที่อยู่ข้างๆ บ้าน หน้าตาของเขายิ่งหนุ่มเหมือนในทีวีที่เล่นซ้ำๆ เวลาของเขาไม่เคยเดินไปข้างหน้า มันหยุดอยู่ในตอนที่เขายังรุ่งโรจน์ ความสูงส่งของเขาผูกโยงอยู่กับอดีตและความทรงจำ การทำให้เขาร่วงหล่นมาสู่ปัจจุบันจึงถือเป็นความพ่ายแพ้อย่างหนึ่งของเขา ในตอนที่ยายจำเราไม่ได้แล้ว ยายก็ยังจำเราได้ ภาพที่มีทุกบ้านคือรูปแบบหนึ่งของค่ายกลของความทรงจำปิดตายที่ไม่เหลือพื้นที่ไว้ให้สิ่งอื่นได้ถูกจดจำ คนสุดท้ายที่ยายจำได้ก่อนที่จะพูดไม่ได้ ไม่ใช่เราหรือแม่หรือป้าของเรา แต่เป็นเขา

ที่สุดแล้วการมีชีวิตอยู่ของคนคนหนึ่งคือการแย่งชิงพื้นที่ของความทรงจำมาจากอีกคน ในร่างกายของเราที่เบียดเสียดและแรงเสียดทานของผิวหนัง เราต่างสร้างอาณาเขตของตัวเองขึ้นด้วยการจดจำ การปรากฏของร่างกายเราในพื้นที่หนึ่งจึงเป็นการทวงคืนความเป็นเจ้าของพื้นที่ในการจดจำบางอย่าง การมีอยู่ของเราคือรูปแบบหนึ่งของการต่อต้าน การจ้องมองคืออาวุธในการแข่งขัน และการเล่าใหม่คือเครื่องมือของการชำระแค้น เพื่อนที่ตายไปแล้วของเราบอกไว้ว่า ถ้าเราเปลี่ยนแปลงปัจจุบันไม่ได้ อีกทางหนึ่งก็คือการย้อนเวลากลับไปในอดีตเพื่อแก้ไขมัน

เราสร้างความทรงจำร่วมกันที่นี่ ในที่ที่เขาบอกว่าไม่ใช่ของเรา

ฉากที่ 101 แดงการณณ์พิพิธภณณ์ที่ว่างเปล่า: ว่าว

พื้นที่ร่วมกันของเราคือสถานที่ของการลึ้มเลื่อนในฐานะคนที่ไม่เคยอยู่ที่นั่นที่พยายามจะจำให้ได้ว่าเคยมีอะไรอยู่ที่นั่นที่ไม่เคยเห็น เธอบอกเราว่าเหตุผลที่เราพยายามจดจำนั้นสำคัญยิ่งกว่าความทรงจำ เราเคยบอกหรือเปล่าว่าเรากลับมาที่นี่เพื่อเขียนทับความทรงจำของเรา เรามาเพื่อทวงคืนเขตแดนของอดีตกลับมาจากภาพจำ เรามาที่นี่เพื่อหรือสร้างประวัติศาสตร์ของตัวเองให้เป็นไปในแบบที่เราอยากจดจำ ในแง่นี้ทุกที่ที่เราอยู่ในสถานที่ที่เรากลับมาคือพื้นที่เสียดทานระหว่างตัวเราในปัจจุบันกับความทรงจำของเราเอง การจำอะไรได้มากกว่าอีกคนเป็นเรื่องที่น่าเศร้า เพราะในขณะที่เดียวกัน

มันหมายถึงการเป็นผู้ถูกตี การแก้แค้นคือการล่าอดีตของพวกเขาขึ้นมาใหม่ซ้ำๆ จนกว่าความทรงจำที่สร้างขึ้นจะเข้าไปแทนที่ความทรงจำเดิมของคนพวกนี้ ความทรงจำและการจดจำเป็นสิ่งที่แยกขาดจากกัน สิ่งสำคัญในฐานะผู้ที่ไม่ถูกจดจำ คือการตระหนักถึงอำนาจของเราเหนือพื้นที่ความทรงจำ พวกเขาจะต้องถูกทำให้จำในแบบที่เราต้องการ เพื่อชดใช้เวลาของการจดจำที่พวกเขาเคยเอาไปจากเรา

ฉากที่ 90 ฉากฆาตกรรม

มันมีฉากฆาตกรรมฉากหนึ่งที่ไม่เคยถูกเล่นแต่เราทุกคนกลับจำได้ร่วมกัน ในตอนที่กระสุนปืนลั่นและช่องโหว่ของประวัติศาสตร์เริ่มต้นขึ้นจนขยายเป็นหลุมใหญ่เกือบร้อยไร่ที่เราอยู่นอยู่ตอนนี้

ฉากที่ 63 มือเพลิงของความทรงจำ

เรานึกถึงการเผาทั้งหมดสามครั้ง ครั้งแรกคือการเผาเพื่อลบทิ้งจากประวัติศาสตร์ ครั้งที่สองคือการเผาเพื่อปิดเบื่อนความทรงจำ ครั้งที่สามคือการเผาเพื่อจดจำนอกขอบเขตของร่างกาย

ในวันที่ยายเราเสียเราเล่าให้เธอฟังถึงกระบวนการแปลกประหลาดของการจดจำ ตอนที่เราไปที่นั่นเขาก็ไม่อยู่แล้ว แต่เราไม่รู้ว่าเขาตายแล้วเพราะร่างกายยายยังขยับขึ้นลงเหมือนคนกำลังหายใจ มันแปลกที่เห็นคนตายที่ตัวเย็นลงเรื่อยๆ แต่ยังหายใจอยู่ด้วยเครื่องที่ยึดอยู่กับร่างกาย เราจ้องมองร่างกายที่ขยับขึ้นลงๆ ตาข้างหนึ่งของเขายังเปิดอยู่ ทำยังไงก็ปิดไม่ลง มันเลยยิ่งเหมือนคนที่ยังมีชีวิตอยู่ เรามองเขาไปเรื่อยๆ นานเป็นชั่วโมงเพราะเราอยากจะทำบันทึกภาพนั้นไว้แต่ด้วยอะไรบางอย่างทำให้เราไม่สามารถทำได้ เราไม่รู้ว่าการต่อสู้คืออะไร ระหว่างการบันทึกให้เป็นภาพเพื่อช่วยให้เราจดจำ กับความรู้สึกว่ามันเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำในตอนนั้น แต่ว่าสุดท้ายเราก็ไม่ได้ลิ้มภาพนั้นอยู่ดี เรามองเขาถอดเครื่องหายใจที่ละชิ้นจนร่างกายยายเรานิ่งไป เราถึงได้แน่ใจว่าเขาเสียชีวิตไปแล้วจริงๆ เราคิดว่ามันประหลาดที่เราจำภาพนั้นได้ดีกว่าบางภาพที่เราถ่ายรูปเก็บไว้ มีคนบอกว่าเราบันทึกเพื่อที่จะลืมไม่ได้เพื่อจดจำ แต่เราก็ไม่รู้ เพราะบางครั้งรูปถ่ายมันก็บันทึกบางอย่างที่ในตอนนั้นไม่มีใครมองเห็นหรือจำได้อยู่เหมือนกัน

มันเหมือนกับว่าในพื้นที่ระหว่างจุดสี่จุดบนรูปถ่าย มีช่องว่างของอดีตไม่ทราบค่าที่รูปถ่ายไม่สามารถบันทึกเก็บไว้ได้ แต่ในอีกทางหนึ่ง ช่องว่างนั้นมันก็กลายเป็นพื้นที่เพื่อการจดจำใหม่ต่อไปในอนาคต ในแง่ที่รูปถ่ายอาจจะเป็นวัตถุที่เดินทางกลับไปกลับมาระหว่างอนาคตกับอดีตเพื่อสื่อสารบางอย่างกับปัจจุบัน

เรื่องของการย้ายคือความน่างงสงสัยของความทรงจำไม่มีชื่อที่แปลกมากสำหรับเรา เขาสูญเสียความทรงจำทั้งหมดไปหลายปีก่อน ตอนแรกมันเริ่มจากการที่เขาไม่สามารถแยกได้ระหว่างภาพบนทีวีกับความทรงจำที่อยู่ตรงหน้า จากนั้นเขาก็ค่อยๆ ลืมชื่อเราไปที่ละคน แล้วก็เสียความสามารถในการพูดและการแสดงออกทางสีหน้าไปทั้งหมด เธอบอกว่านั่นอาจจะเหมือนว่าเขาตายไปแล้วหลายปีก่อนที่ร่างกายจะตายตามไป แต่เรามีความรู้สึกแปลกประหลาดที่อธิบายไม่ได้ว่าเขายังจำเราได้ในรูปแบบอื่นที่ไม่ใช่การจดจำแบบที่เราเข้าใจ เราสงสัยว่ารูปแบบความทรงจำนั้นคืออะไรที่อยู่นอกอาณาเขตของความนึกคิดหรือคำพูด มันเหมือนกับว่ามีบางอย่างถูกบันทึกลึกลงไปกว่านั้นและไม่สามารถลบออกได้ด้วยวิธีการลบความทรงจำ เราไม่รู้ว่ามีรูปแบบของการจดจำแบบนั้นมีจริง ๆ หรือเปล่า หรือเป็นแค่การสะท้อนความทรงจำของคนที่ยังจำได้ลงในร่างกายเว็ววังว่างเปล่าของคนที่ไม่มีความทรงจำเหลืออยู่แล้ว

ฉากที่ 18 แดงการณ์พิพิภรณ์ที่ว่างเปล่า: การแสดงของผู้ชายหนุ่ม

เราสงสัยว่าเวลาเจ้าของร่างตายไปแล้ว เมาจะไปอยู่ที่ไหน วัตถุที่ตายแล้วไม่เคยมีเงาให้เห็น ในแง่ของความตาย จึงเป็นกระบวนการมอบอิสระให้แก่เขา เมื่อชีพจรพราลีโอน เมาจะเริ่มแยกตัวออกจากร่าง จนกระทั่งคงอยู่ด้วยตัวมันเอง เรารอนไว้ที่ทิศทาง ในฐานะภาพร่างไร้รูปของคนที่สาบสูญจากโลกนี้ไปแล้ว หลังจากที่เขาตาย เรารู้สึกถึงความแปลกประหลาดบางอย่างที่เราไม่กล้าบอกใคร เรากลัวคนจะคิดว่าเราเสียสติ หรือสิ้นหวังจนต้องถูกรื้อขึ้นมา เรารู้สึกถึงบางอย่างที่เปลี่ยนไปในตัวเรา ความคิดของเราเปลี่ยนไป มันเหมือนกับว่าตัวเราไม่ใช่ของเราอีกต่อไป เหมือนกับว่ามันถูกความนึกคิดของคนอื่นเหยียบย่ำไปใช้ ให้เราสามารถสื่อสารกับโลกนี้ต่อไปได้ ผ่านร่างกาย ความนึกคิด และพลังชีวิตของเรา ในช่วงหนึ่งความรู้สึกนี้เกิดขึ้นรุนแรง จนเราคิดว่าเราอาจจะกลายเป็นเขาได้ และเขาอาจจะกลายเป็นเราขึ้นมาจริงๆ แต่สุดท้ายเขาก็หายไปจากร่างของเรา เหมือนกับในเพอร์ฟอร์แมนซ์ของเขา ที่ให้เขาแสดงเบื้องหน้าผู้ชมเดียวดาย บทกวีจึงกลายเป็นศรที่ค้างกลางอากาศ พลัดเป้า และสูญหายไปไหนคำคืน

ฉากที่ 555 ตำรวจ

เขามาที่นี่เพื่อทำให้เรารู้ว่าที่นี่ไม่ใช่ของเรา การรื้อถอนพื้นที่คือการประกาศเขตแดนอำนาจของเขาเหนือสิทธิของเราที่จะจำหรือไม่จำอะไร การมีอยู่ของเราจึงเป็นรูปแบบหนึ่งของการต่อต้าน การจ้องมองคืออาวุธในการแข่งขัน และการเล่าใหม่คือเครื่องมือของการชำระแค้น